

MERKVRYSZ POLSKI ORDYNARYNY.

Od dnia 8. do 15. Iulii. 1661.

Z *Mádrydu* 14. *Maii*, 1661.

I Dzięcznego Dworu/ nie bárdzo záfrásowaty nowiny o Konkluzyey Ligi/ y Matzenstwa między Anglia a Portugalia/ bo res była práuifa irremediabilis. Z mŕŕey niary przydzie rebus nostris consulere. W Mieście Porto w Portugaliy/ powstał populus przez chto Kommissarzom y Sukollektorom contributionum. Don Ioannes ma od Krola informatia/ z pilnoscia inuigilare omnibus diuersionum occasionibus, a nadewŕŕyto starac sie/ zeby excusiones inimicorum repressa byly/ gdyz ma na to vires sufficientes; bo tak rachua/ ze 28. tysiecy ma pieszego y konnego woyska effectiue. Nie bedzie iednak mogt tak pradko do operacyey iakiey walney przystapic/ bo w takie goraca impossibile iest/ zeby piechota tu y nas mogta w polu wytrwac, zaczym przydzie one na osobnym mieysou w odposzynku az do Jesieni trzymac/ a zatym Kawalerya robic.

Powrociť Krol z Aranguez/ gdzie sis byl retyrowal na re-

Reacyalne odpożnienie: przedko po iego przyjeździe odprawi li sie z tad Postowie Holenderscy/ y iechali do Sant Sebastiano. Spodziemaiac sie tam okretu dostać ku domowi.

Był tu Don Francisco de Andrada, ktory (iako sie przedtym oznaimilo) podiat sie traktować połoy między Hispânia a Portugalia: powrocil w tych dniach do Lisbony, obiecawszy stawic sie tu znouu/ za cztery niedziele.

Z Lisbony 24. Maii, 1661.

W Jądomość nas dosta od nášego Posta z Londynu/ że tra ktaty z Koroną Angielską de fædere defensiuo tudzieß y de Matrimonio nášey Infantey z Krolew tåmeçnym / szczęśliwey dostały konfluzey. Pełne radości zostawaiac Miasło/ ex primere to chce solennymi tryumphami. Wyshedł zaraz ordy nans od Dworu/ aby cõpredzey nagotowane były cztery wiel kie okrety / ktore przy okretach Angielskich prowadzić maia Krolewns do Londynu.

Z Genuey 11. Junii. 1661.

Galery Florentskie z innemi co były z nimi w Komitywie/ przesty w tych dniach nad nášym Portem o dwadzieścia mil/ na samym switanii: rachuiemy że do tego czasu stanety szczęśliwie w Liorno. Z rozkazama Senatu / czekata na ten przeiazd iedna Galera z roznemi podarunkami y refekcyami/ ale tak zdaleka nie przyßlo do przywitania.

Z Medyolanu 15 unii. 1661

Dosta nášego Gubernatora comando odedworu na nowe Werbunki/ a żeby zatym przystat iak naypredzey do Hispã niey

nicy tysięcy nie munderowanych Kaytarow/ ktorych maia Kon-
mi opatrzyc na mieyscu.

Z Paryza 17. Junii, 1661.

Poset Angielski/ dowiedziawszy sie ze Poset Hiszpanski pilno
I chodzi okolo Ligi z Mafym Krolew przeciwko Porougá-
liey/ y iey Adherentom/ deklarowal na audiencyey/ ze iego
Krol nie myśli tamac/ ani pokoju/ ani dobrej korespondency-
ey z Krolew Hiszpanskim/ y owsem po ki bedzie mogt chce byc
przyiacielem/ tak iedney iako y drugiey stronie/ y niezgode ich
wieśc do iakiego kolwiek pomiarkowania.

Kiaze Lotaryngskie co dzien to bardziej pokazuje/ ze nie my-
śli o ozenieniu Synowca swego z Madamozela de Orlans star-
sa/ cum futura successione w Panstwie / bo teraz swiezo dal
filio naturali titulum Ducis de Vandemont; Ktory to tytul zwy-
kli nosic primogeniti Ducum Lotaringia, na ktorych sta de lu-
re Successia.

Kiaze Mazaryni podal byl w tych dniach ad approbatio-
nem consilij secreti, dwuch Komendantow/ ktorzy na iego
miejscu mieli bydzy/ ieden w Brizaku/ a drugi a la Fere (sa to
dwie Gubernatury zostawione iemu od Kardynytá Mazary-
niego) respons na to odniesli/ ze od Krola przed kilka dni in-
ni dway na to sa obrani: bo dowiedziawszy sie Krol ze on o-
brał byl ludzi na to mniej sposobnych/ konferowal to inszym
sposobnieyszym.

Z Londynu 17. Junii. 1661.

Flota nasza we 20. Okretach w Krotce pusci sie w droge ku
Portugaliey; za ktora takaz druga flota (okolo wyprawie-
nia iey teraz pilno robia) za Niedziel kilka poydzie.

Z Rzymu 18. Junii, 1661.

Z Konnicy Augustiniani, obrawszy nie dawno Generata Zakonu swego/ postapili byli daley obierać y inſze osoby na mnieysze Urzedy/ a miedzy inſemi/ przy bytności Kardynała Palloty ich Protektora/ obrali Aſiſtenta do Portugaliey ktory zwykt bydz Konfirmowany per Breue Pontificium. Dowiedziawszy ſie o tym Poſet Hiszpański/ wziat to ſobie za prauiudicium, y poſtarał ſie o to w Dworu Papięſkiego/ ze Dataſſia ſuspendowała Konfirmatia huius Electionis.

Sprawa de Comacchio ieſt w Kongregacyey na to depuſtowanej ſufficienter diſcuſſa; y ſpodziewamy ſie ze w Proceſſo cecisio wynidzie in publicum. Druga ſprawa Feudorum a Baronibus Romanis in Statu Ecaleſiaſtico poſſeſſorum, ktora takze miała bydz ſtrictę diſcuſſa, odtożona ieſt do inſzego czasu.

Z Bruxellu 18. Junii, 1661.

Slybać z Angliey iakby inż wychodzić miała Rybacka Flota/ z tamtych Portow na łowienie ſledziow. Z drugiey ſtrony gotwie ſie też na to Flota Rybakow Holenderſkich/ przy ktorey Stany generalne mają poſtacić kilka okrstow wojennych/ na obronę ſwoich ziemkow/ ieżliby kto chciał im przeſtadzć.

Z Rygi 19. Junii, 1661.

Pieſo z Rewlu/ ze pokoysz Moſtwa inż ſtanat: powracaia nam wſytkie Inſlanty/ a za ſtody pochodzące z niepotrzebnego zlamania pokoju/ million talerow mają dać; ale ten oſtatni Artykul/ propter honorem gentis, ma bydz miedzy ſekretnymi Artykulami wpifany.

Z Hagi 20. Junii. 1661.

Z Cleues mamy/ że Kieżná de Oranges wdowa/ z Kurfirftowa Brandeburfta iey Corta / wyiechata zámtead do Turnhouta, gdzie zazywac máia wody z Lieplic de Spaa.

Kieżná de Oranges mlody/ poiechat z Utrechtu na Viane y na Rotterdam do Leidy/ gdzie inż stanat.

Traktua Strany Prowincyey Zeelandyey z Stanami tuteżney naszey Prowincyey/ okolo spólnego Trybunatu / y oraz okolo rzeży Portugalskich/ ale zgodzić się na to nie mogą/ gdyż Zeelandowie/ przy ktorych wiąże się Geldria / niechcą aprobować Traktatow Portugalskich/ y urgent restitutionem Brasiliae. Posel Angielski/ stanat tu w tych dniach z medycyą: nie rychto inż / bo traktaty z Poslem Portugalskim są zawarte/ y tylko od Stanow Generalnych aprobacyey potrzebny.

Z Wenecyey 25. Junii, 1661.

Przyptynat tu we Wroclę przestly okręt z Kandyey/ iego Kapitan wstnie referuie/ że die 2. tegoż Miesiaca wyiechata z Zacyntu nowy Hetman wielki/ wespół z Galerami Maltańskimi/ ktore się tam z nim zesty: wziat z soba kilka okrętow z prowiantem wszelakim naładowanym/ a przytym kilka set bandytow/ ktorzy/ aby mogli zostawać in pristinum restituti, submicowali się sluzyc w woystu do pewnego czasu/ jedni wiecey/ drudzy mniej/ ad proportionem ich excessow.

Dostaliśmy za ta okazya listow z Kandyey de data 16. Maj z wiadomością/ że Galery Turckie/ ktore w tych dniach przestlych przyptynęły do Kandyey/ nic innego tam nie przywiezli tylko co nowego Kapitana Basa/ ktory jest Portugalczyk po

curżony/ człowiek niebardzo wielkiego doświadczenia w rze-
 żach wojennych/ ale chytry y biegły/ qualitates ktore osadzi-
 ta Porta Otomanska bydz potrzebne do odyskania znomu
 chłopow pobuntowanych / przy korupcyach pieniężnych/ kto-
 rych niemato z soba wiozt.

O Angielskim Indzienierze dosta wiadomość / że o mato
 nie przykedł zdrada w rece Tureckie / á to takim sposobem;
 w drodze/ zegluiac za wielkim Hermanem / iedney nocy nie-
 spiac slykat/ że Kapitan okrętu tego ná ktorym byl/ Pazał co-
 raz zagle to tam to sam obracac/ przez co wpadłszy w suspicya
 porwał sie z łodka/ y wziawszy swoy Kompasmorški / znalazł/
 że okręt prostowany byl ku Constantinopolowi. Zaraz zmo-
 wiwszy sie pocichu z ludźmi swemi y z Urzędnikami Weneck-
 mi/ ktorzy na tym okręcie z nim byli/ Kapitana związali/ y
 okrećil vmyślnie wyprawili/ dawaiac tu znać o wszystkim. A
 podobienstwo że Kapitan coś wyspiewat/ ponieważ Inquisito-
 ris-Status. Pazał zaraz do więzienia porwac dwóch Żydow kto-
 rzy znać namawiali ná to tego Capitana.

Karawan ktory co Kofidzie z Alexandryey do Constanti-
 nopola ze zwyczajnym prowiantem / ná wyzywienie lu-
 dnego tego Miasta/ dostawszy iezyka / że część nášey Floty
 zasadzita sie nan/ wdał sie do Navoliej / y tam w Porcie
 nie wielkim odpoczywasobie ná wiatr dobry czekaic / coby
 nasi nie mogli dogonic go kiedy sie do Dárdanelow puści.

Z Raguzy iest auiso/ że Turcy w dziesiaciu tysiecy woyska
 wesli do Siedmigrodzkiej ziemi; y że Ali Basa z ostatkem
 woyska w ciagnieniu iest za nimi. *Ny tu nec credimus, nec*

contemnimus hoc, a iestesny pro posse parati iakoby te wšyt
kie pręparatoria ná nás tandem zwalić sis miały.

Z Wiedniá 4. Inlii. 1661.

I Eden z nášych Postów/ ten co do Constantinopola iest názá
Iżony/ pušćiwšy sie z Budzyniá z Konfuiem Tureckim/ na
padł w drodze na zboycow/ ktorzy odarli go ze wšytkiego/
y kiedyby nie przybiegło byto cokolwieł Turkow na ratunek
podobnoby go byli zabili. Musiał sie do Budzyniá wroćić/
y po nowe wspominki y po pieniądze/ co wšytko iemu będzie
iał nayprzedzey postano.

Generał Montecuculi rzuciłwšy dwa Mosty ná barkách
przez Dunay/ y przez Wáge/ przeprawił wšytkie woyska mie-
dzy Comarnem a Naihaislem. Lustracya tych woysk iesze do
tąd nie była: czekaia podobno na samego Cesarza/ który sie
ma puścić Dunaiem za Presspurt aż do Obozu. Odnowiono
na te droge dla niego dwie Galerze/ a dla Princ Roberta/ kto-
ry snadz z nim pojedzie/ buduia nowa barkę. Tym woyskom
pozwolity Stany Węgierkie/ 30. tysiecy korcy zboza/ dwa ty-
siaca wiader wina/ y 600. wotow: Panowie wieley/ maia też
z osobna contribuere.

Ali Bafa tam lezy z woyskiem gdzie y pierwey pod Te-
mešwarem/ czekaia (iako sie domyslamy) na posilkę Tatar-
skie y Wotostie. Zatem vox incerta spargitur, ze dwa ty-
siaca koni Tureckich wpadło do Siedmigrodzkiey ziemi/
gdzie dwa Miaszczka spalili/ y wyścinali wšytkich co m ar-
mis znalezi. Takze z Węgier piša/ ze Polny Herman Keme-
niego/ potkawšy za Waradynem ku Kosycóm drugi pod-
jazd Turecki/ cale go zniost/ ale o tym od nášych Generatow
niemamy iesze wiadomości żadney.

Z Preszowa 4. Julii. 1661.

PO osądzeniu Zekelheydy. osadzili znowu Cefarscy w Siedmigrodzkiej ziemi Etszed, Kuwar, y inne tym rzędem fortece dla zastony Siedmigrodzkiej ziemi. Kemin Janus zaś/ położył wielkie praesidium w Huft Fortecy znaczney od Wotoch/ dla zabronienia Passu Tatarom / ale te iusß sie słabo nadaty/ bo wieść przyszła pewna/ że inż Turcy ze 40000. ludu wesli w same Siedmigrodzka ziemi Kemin Januska znośc/ przy ktorym tylko pięć tysięcy ludzi Cefarskich pod Generalem Srarembekiem, ale nie pewna/ żeby w tak małej kupie puścić sie mieli na ratunek. Ludzie pod Generalem Montecuculim y Suza są ieszcze daleko/ bo żaden sie z nich nie spodziewał żeby Turcy contra pacta o Siedmigrodzka ziemi ruszyć sie mieli. Panowie Węgierscy śpieszno bardzo na pospolite ruszenie ida/ czy pomagać Kemin Janusowi/ czy też samych siebie bronić/ incertum.

Z Warszawy 15. Julii, 1661

Materia contributionum publicarum tak na żąptare woysku/ iak na obrone/ y inne potrzeby Rzeczypospolitey/ inż w Senacie Koniec swoy wzięta / zacząym teraz przedko Seym sie skonczy.

Z Litwy przyszła wiadomość/ że Koniec Moskiewski iedzie przy Trebaczu Rezydenta Cefarskiego/ ktory jest v Czara.

Z Ukrainy także oznaymia / że Moskwa przydyła swoje z Użina y Pereastawia cale wywiodła.

W W A R S Z A W I E. Przesz IANA ALEXANDRA,
GORCZYNA. Dnia 15. Julij A. 1661. Cum priuil: S. R. M